د اسلام وروستی

پیغمبر

صلی الله علیه وسلم

Ketabton.com

ژباړه

زاهدالله درویش وزیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب نوم	د اسلام وروستی پیغمبر
ژباړه	زاهدالله درویش وزیر
ډیزاین او کمپوز	پخپله زاهدالله درویش وزیر
کال	دوه زره دوویشت 2022
ناشر	الزاهد نشریاتي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

محمد بن عبدالله بن عبـدالمطلب د اسـلام د وروسـتي پيغمبر نـوم دی. مسـلمانان پـه دې گروهه دي چې محمد, صلی الله عليه وسلم ...

ﷺ د الله وروستی پیغمبر دی او تر هغـه وروسـته پيغمـبري يـا نبـوت ختـم شـوی نـو لـه همدې کبله د هغه د خاتم النبيين په نامه هم پېژندل کېـږي. دې کاينـاتو دپيـداکوونکی پـه انسانيت باندې دېرولو نه لوی احسان دا دی چې ددوی دهدايت لپاره يې وخت پـه وخـت دنياته انبياء عليهم السلام راليږلي دي او بيا په تيره تيره دېرولو نه اخر ته يې زمونږ خوږ نبی صلی الله عليه وسلم درحمت اللعالمين په حيث راوليږلو اودهغوي بلنه او د ژوند حالات يې دا رنگ پـه حفاظت کې وساتل چې دهغې بېلگه د نړی په يوانسـانی تـاريخ کـې هيڅرتـه هـم نـۀ شی موندل کيدی. درسول پاک ص دژوند ورځې شپې مونږته دارنگ په حفاظت اومکمل ډول رارسيدلی دی چې يو طرف ته خـودهغې د دريښـتنوالی داسـې انتظـام وشـو چـې تراوسـه پورې د هغـې پـه صـداقت کـې څـوک څوڼ قدر لـه هـم نـۀ شی کـولی اوبـل طـرف تـه داوږدوالی يې داحال دی چې دحضور (ص) ويناگانې دژوند تيرولو لارې چارې کـړه وړه ناسته پاسته خبرې اترې داستوگنې چلونه کلی کلولی اولاتيريدا چې د خوراک څښاک ، د ويده کيدو وېښيدو اودو شتو ټوکو پورې واړه حرکتونه دامت مشرانو محفوظ ساتلی دی

لنډه دا چې دهغوی (ص) پحقله يونيم زر کاله پس نن هم مونږ دهرڅه نه خبر يو اوداځکه چې دهغوی (ص) تعليمات ترقيامتـه پـورې پـاتې کيـدونکی دی دلتـه زۀ صرف دحضـور (ص) داولنی ژوند مبارک په حقله څوټکی عرض کول غواړم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضور پاک (ص) دژوند مبارک دحالاتو نه وړاندې داضروری ده چې مونږ دهغه زمانې تاریخی حالت ته لږه ډیره توجه وکړو کوم چې په هغه وخت کې دعربو یادخواوشا دملکونو وه اودا ځکه چې ددې نه بغیر مونږه دنبوت اهمیت نه شو محسوسولی اسلام چې کوم تعلیم پیش کړی دی دهغې بنیاد په توحیدرسالت اواخرت دی داهغه رڼاده چې ددې نه هغه زمانې کې نه صرف عرب بلکې ټوله دنیا بې خبره او په تیارهٔ کې پرته وه داصحیح ده چې درسول پاک نه وړاندې دالله تعالی ډیر نازولی نبیان دنیاته راغلی وو اودزمکې هرګټ ته ئې دتوحیدتعلیم رسولی ؤ دګمراهی په تیاروکښې بد بد راګیر وو سپوږمۍ ،نمر، ستوری اوفرښتې غرونه، ماران اوکاڼی بوټی ئې ځان له دخدائی تعالی په نوم نیولی وو دبې شمیره خدایانو په لاس کې ئې د ژوند واګې ورکړې وې او یوحقیقی الله پاک ترې نه هیرؤ .

سیاسی اعتبارسره په دغه زمانه کې دوه ښه طاقتونه موجود وو یوفارس اوبل روم دفارس مذهب مجوسیت ؤ او دروم عیسائیت ددې دوو نه علاوه یهودیانو اوهندوانو هم وجود لرلو اوپه خپل خپل ډول کې ؤ درښتیاوالی دعوی کوله په ایران کې دستورو عبادت عام ؤ نوره دنیاهم په رنګ رنګ اوتوبوتو سر وه لنډه دا چې په هر لور دکفر تور تم وه انسانیت دخپل خلاصون دپاره دچاخوا خوږی په انتظار کې خپلې دوه سترګې ځلور کړې وې دعربو په یوه لویه حصه کې یعنې قری وادی ،خیبر اووزک کې دیهودیانو اکثریت ؤ مدینه کې هم دیهودیانو شمیر زیات ؤ په ملک کې دشرک دود دستور راج ؤ خلقو دبتانو کاڼو فرښتو اوپیریانو عبادت کولو .

لیکن ددې هرڅه باوجود دیوخدائې تصور هم خلقو کې موجود ؤ خوداتردې حده پورې چې هغه به ئې د نورو خدایانو نه لوئی خدائې ګڼلو ولې دا عقیده ئې دومره کمزورې وه چې عملاً به ئې په خپلو لاسونو جوړ شوی خدایان هرڅه ګڼل اوپه دې غرض ئې خانه کعبه کې چې اسلام نه اګاهو به ورته بیت الحرام وئیلی شو درې سوه شپیتهٔ بتان ایښودی وو چې دژوند هره کشاله کې به عربو دوی ته دخپلې حاجت روایی پحقله منت زاری

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله اولسی حیثیت سره هم هر رنګ بدی په دوی کې پیـدا شـوې وې ولـې بیـاهم دعربـو بعضې صفتونه دقدر وړ دی په دې کې میلمسـتیا پیـاوړتوب، دسـختۍ ژونـد تـیرول دژبـې فصاحت ،دحافظې مضبوطی اوپه لوظ قول ټینګ پاتې کیدل وغیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیږیدنه

موږ ملسمانان پدې گروهه او ايمان لرو چې محمد صلى الله عليه وسلم د څښتن تعالى راليږل شوي رسول او وروستي نبي او د رسولانو پاى په ده شوي دى. محمد صلى الله عليه وسلم يوې کورنۍ، قبيلې، يا قوم ته نه دى راليږل شوې، بلکه ټولې نړۍ ته راليږل شوې، که هغه انسان دې که پيرې دى. نبي عليه السلام د دوشمنبې په ورځ، د ربيع الاول په دولسمه نيټه، د فيل له کال څخه پنځوس ورځې وروسته چې د کال له ۵۷۰زيږيز کال سره سمون خوري، په مکه مکرمه کې زيږيدلې.

نبوي نومونه

- محمد:رسول الله
- أحمد:
- الماحی:
- الحاشر:
- العاقب:
- هغه نبي چې وروسته تري بل نبي او رسول نشته.

پيداېښت او روزنه

د اسلامي سيرت د کتابونو له مخې محمد صلى الله عليه وسلم په بني هاشم کورنۍ کې يتيم وزيږيد. پلار يې دده مبارك له پيداېښت څخه لږ مخکې وفات شوي ؤ. محمد نوم ورته عبدالمطلب چې نيکه يې کيده، غوره کړ. دا نوم په هغه وخت کې په عربو کې چا نه پيژانده. د عربو دا عادت ؤ چې خپل کوچنيان به يې د رضايي ميندو په لاس ورکول ترڅو د ناروغيو څخه په امن کې پاتې شي، او دارنگه ددوي جسمونه او اعصاب قوي شي. او لدې ټولو څخه زيات پام به يې د کليوالي سوچه عربي ژبې ته ؤ، ترڅو ددوي کوچنيان

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوچه عربي ژبه زده کړي. نو بني سعد قبيلي ښځې د کوچنيانو ترلاسه کولو لپاره د مکې پر لور راوخوځېدې، خو هېچا هم دا نه خوښوله چې د محمد صلی الله علیه وسلم په څېر يتيم کوچني ځان سره بوځي. ځکه له داسې يتيم څخه د څه شي ترلاسه کول ورته ناشونې ښکارېده چې پلار به يې نه ؤ ژوندې. ټولې ښځې د کاروان پر لور روانې وې او خوشالي يې کولې ځکه چې هرې يوې د روزلو لپاره کوچني موندلي ؤ خو حليمه سعديه يو له هغو نا امېده ښځو څخه وه چې محمد صلی الله علیه وسلم يې ددې لپاره پرېښې ؤ چې هغه خوارکې يتيم ؤ. نو په پای حليمې او د هغې خاوند دا وپتيله چې د قوم له شرمه چې مبادا سبا ونه وايي چې چا ورته زوې د روزلو لپاره ورنه کړ، پدې سلا راغله چې محمد صلی الله علیه وسلم له ځان سره کلي ته بوځي. کله چې کاروان د بني سعد په لورې يون پيل کړ نو د حليمې بي بي ډنګره اوښه داسې په منډه وه چې له ټول کاروان څخه مخکې شوه او کلي ته ورسېده. ټول کاروان دې معجزې ته هك پك پاتې ول. بي بي حليمه دې ته اريانه وه چې يوخوا خپل ماشومان نه شي مړولای، او له بلې خوا دا يتيم سره به څه کوي، خو د ښښتن تعالی کارونه وه، د بي بي حليمې شېدې دومره زياتې شوې چې د ټولو ماشومو او محمد صلی الله علیه وسلم به وخښلې نو بيا به هم پاتې وې. د چېليو غولانځې راپرېښودې. اوښه ښه مسته او له ډنګروالي خلاصه شوه. ملك ټول زرغون شو. هريخوا خوشاله خوشالي راغله. بي بي حليمې دا درك کړه چې دا ټول نعمتونه يواځې د همدې يتيم کوچني له برکه پر دوي راوريږي. نو د هغه په روزنه او پاملرنه کې به يې هېڅکله هم دريغ نه کاوه. نبي علیه السلام په بني سعد کې تر څلورو کلو پورې و اوسېده، ان تردې چې د سيني څيرې کېدنه (شق الصدر) ورپېښ شول. نو حليمه بي بي پدې کوچني وويرېده چې نه مبادا څوك ضرر ور ونه رسوي، نو ځکه يې خپلې مور بي بي امني ته ور وستلو. کله چې شپږو کلو ته ورسېد نو مور بي بي يې وغوښتل ترڅو له ځان سره يې د پلار قبر ته بوځي. نو له خپل يتيم زوې محمد صلی الله علیه وسلم او خدمتګارې سره مکې معظمې څخه د مدينې منورې په لورې وخوځېده. بېرته راتلو په وخت په لار کې بي بي امنه ناروغه او په حق ورسېده. محمد صلی الله علیه وسلم د خادمې سره د هغه د نيکه څنګ ته وروستل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو. پس لدې له عبدالمطلب سره اوسېده. نیکه به وربانې ډېر خیال کاوه، ان تردې چې د قرېشو په غونډو کې به يې خپل څنګ ته کېناولې ؤ چې دا کار په قرېشو ښه نه لګېده. کله چې محمد صلی الله علیه وسلم ۸ کلن شو نو نیکه يې هم په مکه معظمه کې په حق ورسید. مخکې لدې چې مړ شي خپل نوسې يې ابو طالب چې د پلار سکنې ورور يې ؤ ته وسپاره. ابو طالب د خپل وراره ترخپلې وسې او له وسې اخوا هم روزنه وکړه، وراره لـه خپلو زامنو څخه ورته ډېر ګران ؤ. محمد صلی الله علیه وسلم د خپلې ځوانۍ په لومړنیو کلونو له خپلو رضاعي ورونو سره په بني سعد کې پسونه څرول، او په مکه کې خپلې کورنۍ ته. وروسته لدې چې ښه ځوان شو سوداګرۍ ته يې مخه کړه. نبي صلی الله علیه وسلم له نبوت څخه مخکې په ربښتوني او امانت کار (صادق الامین) نومول شوي ؤ، ان دښمنانو به يې هم ورسره خپل امانتونه اېښودل.

د نبي علیه السلام صحابه

ابو بکر صدیق رضي الله عنه -حضرت عمر فاروق رضي الله عنه -عثمان رضي الله عنه - علي بن أبي طالب - خالد بن الولید رضي الله عنه - عمرو بن العاص رضي الله عنه - عمار بن یاسر رضي الله عنه - بلال بن رباح - أبي بن کعب - سعد بن أبي وقاص - سعد بن معاذ - عبد الله بن عمر بن الخطاب - عبد الرحمن بن عوف - الزبیر بن العوام - طلحة بن عبیدالله - سعید بن زید

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا محمد د ژوند مهمې پيښې په څو ليکو کې

شپږم زيږيزه پيړۍ

- ۵۴۵. د عبدالله بن عبدالمطلب زيږېدنه.
- 571م. د نبي عليه السلام زيږېدنه د قيل په کال کله چې د يمن واکمن حبشي-ابرهه غوښتل په مکه مکرمه بريد وکړي، خو پدې بريد کې يې خپل سر وخوړ.
- 577م. نبي عليه السلام مديني منورې ته له خپلې مور بي بي سره ځي، چې د لارې په اوږدو کې يې مور بي بي په حق رسيږي.
- 580 م. دنبي عليه السلام د تره عبدالمطلب مړينه .
- 583 م. له خپل تره ابو طالب سره د شام په لورې په سوداګريز کارون کې يون پيل کول، کله چې يهودي راهب بحيرا په بصره کې د هغه ونې لاندې وليده چې ښاخونه يې په نبي عليه السلام باندې راښکه کړي وه، نو نوموړي راهب ابو طالب ته دده په خوندي ساتلو کې سپارښتنه وکړه.
- 586م. د حرب الفجار جګړه کې ګډون کول.
- 591 م. النبي محمد ينضم لحلف الفضول لنصرة الضعفاء .
- 594 م . نبي صلى الله عليه وسلم له سيده خدجه رضي الله عنها سره په سوداګرۍ کې مرسته کوي، او د هغې سوداګريزه مالونه د شام په لورې وړي.
- 595م .نبي عليه السلام له خديجې رضي الله عنها سره واده کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- اووم زيږيز پيړی
- 605 م. نبي عليه السلام د توره ډبره (حجر الاسود) د ټولو قريشو په استازيتون د كعبې شريفې په ديوال كې كېدې.
- 610 م . د لومړي ځل لپاره د حرا په غار كې وحې (قران) راغله، او د څښتن تعالى له لوري رسول غوره شو.
- 613 م. رسول عليه السلام د ساره غره په څنگ كې خلك اسلام ته راوبلل.
- 614 م . رسول عليه السلام بني هاشم اسلام ته راوبلل.
- 615م. د مسلمانانو زورول د قريشو لخوا، او د ځينو كډه كېدنه حبشې ته په لومړي هجرت كې.
- 616 م. د مسلمانانو دوهمه كډه كېدنه حبشې ته.
- 617 م. د قريشو لخوا د اړيكو پريكول او د رسول صلى الله عليه وسلم او د بني هاشم راگيرول په شعب كې د مكې څخه له باندې.
- 619م . د بنديزونو پورته كول. د ابو طالب او خديجې (د رسول الله صلى الله عليه وسلم مانديته) رضي الله عنمها مړينه. او دا كال د خپگان په كال ونومول شو.
- 620 م . د رسول الله صلى الله عليه وسلم سفر طايف ته. او د اسرا او معراج سفر.
- 621م. د عقبه لومړي تړون.
- 622م. د عقبه دوهم تړون. او د رسول الله صلى الله عليه وسلم هجرت يثرت (مديني) په لوري.
- 624 م . د بدر غزا چې د مسلمانانو په بري تمامه شوه. او د بني قينقاع يهود له مديني منورې څخه وشړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- 625م. د احد پېښه او د ۷۰ صحابه ؤ په شهادت رسېدل د منی له کـوهي سره، او د بني نظير يهودو شړل له مديني منورې څخه.
- 626م. د بني المصطلق غزا.
- 626م . د خندق غزا. وترحيل يهود بني قريظة من المدينة المنورة.
- 627م. د رسول الله صلی الله عليه وسلم او قريشو ترمنځ د حديبيې تړون.
- 629م.حجة الرسول لمکة . د مؤتة غزا د روم پرضد.
- 630 م .د مکې بري .
- 631 م . د تبوك غزا. عام الوفود .
- 632م . حجةالوداع . د رسول الله مړينه . دابي بکر غوره کول د رسول الله د خليفه په توگه. او د اسامه په مشرۍ يوه ډله مجاهدين د شام په لورې لېږل.

دنبوي نسب لړۍ

رسول الله صلی الله عليه وسلم تبر د عرب په بنو اسماعيل کـې دقريشـو دقبيلـې دهاشـم لـه کورنۍ څخه دی چې دنسب لړۍ يې داده : محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بـن عبدالمناف بن قصی بن کلاب بن کعب بن لؤی بن غالب بن فهـر بـن مالـك بـن نضر-بـن کنانه بن خزيمه بن مدرکه بن الياس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان . له تاريخي رواياتو څخه څرگنديږي چې له عدنان څخه تر حضرت اسماعيل عليـه السـلام پـورې دڅلويښـتو پلرونو واټن دی خو په همدې منځ کې ټول نومونه ثبت شوي نه دي ځکه عربو به په لـړې ليکونو کې يواځې وتلي نومونه يادول هغه نومونه چې له عـدنان څخه تـر اسـماعيل عليـه السلام پورې ثبت شوي دا دي : عدنان بن عدو بن المقوم بن تارح بن يثحب بن يعرب بـن ثابت بن اسماعيل بن ابراهيم عليهما السلام .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم زیږیدنه

دیوه وتلي مصري هیئت پوهاند محمود پاشا فلکي د ریاضي له څیړني سره سم رسول الله صلی الله علیه وسلم دربیع الاول په نهمه نیټه ددوشنبې په ورځ چې د571 م کال داپریل دمیاشتې له شلمې نیټې سره سمون خوري زیږیدلی . پلار یې تر پیدایښت له مخې وفات شوی وو , او عبدالمطلب وربانديې محمد نوم کیښود. رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دوه درې ورځې بي بي آمنې ,بیا دابو لهب وینځې (ثوبیې) او وروسته حلیمې سعدیې تی ورکړ , دعربو دا دود ووچې خپل ماشومان به یې له ښاره دباندې ښځو ته دشیدو ورکولو لپاره ورسپارل ,او په دې کې دا ګټه وه چې یوخو به ماشومانو دعربې ژبې سوچه لهجه زده کوله او بل داچې دعربو ځانګړتیاوې به یکې راتلې په همدې موخه به دکلیو ښځې په کال کې دوه ځله ښار ته راتلې اوماشومان به یې وړل . درسول الله صلی الله علیه وسلم له پیدایښت څخه څو ورځې وروسته دهوازن کورنۍ ښځې ښار ته راغلې چې په دوی کې یوه هم حلیمه وه , حلیمې بل ماشوم پیدا نکړای شو ,درسول الله صلی الله علیه وسلم مور بي بي غوښتل تر څو خپل زوی ورته وسپاري حلیمې سره له دې چې دهغوی دبې وزلۍ او دماشوم دیتیمتوب له کبله دخه شي تمه نه درلوده ,خو تر تش لاس تللو ورته ښه وبریښیدله او ماشوم یې له ځان سره واخیست . رسول الله صلی الله علیه وسلم هلته دبنې سعد (هوازن) په کورنۍ کې دوه کاله پاتې شو,خو کله چې حلیمې سعدیې هغه ښار ته راوست نو د(وبا) ناروغي ګډه وه نو بي بي آمنې ورته وویل چې محمد صلی الله علیه وسلم بیا له ځانه سره بوځه ,حلیمې سعدیې ومنله او په یوه روایت رسول الله صلی الله علیه وسلم هلته تر شپږو کلونو پورې پاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلى الله عليه وسلم مباركه څيره

درسول الله صلى الله عليه وسلم قد منځنى , غړي برابر , رنګ سور او سپين , تندى پلن , وروځي سره نښتي , پزه يې دنګه او لوړوالي ته مايله وه ,مخ يې ډير غوښن نه وو ,خوله يې څه ناڅه غټه ,او غاښونه يې سره بيل بيل وو,غاړه يې دنګه اوسريې غټوالي ته مايل وو ,سينه يې پراخه ,دسر ويښتان يې نه ډيرتاو راتاو او نه بيخي نيغ نيغ وو,مباركه ږيره يې ګڼه وه ,سترګې يې تورې , بانه يې لوى او اوږده وو , وُلي يې غوښن ,او دوږو هډونه يې لوى وو, په سينه مباركه يې تر نامه پورې دويښتانو يوه نرۍ ليکه وه , په اوږو اوليځو يې ويښتان وو , دلاسونو ورغوى يې غوښن او پلن وو ,ځنګلي يې اوږدې او پوندې يې نازکې وې , دپښو دتلو منځ يې داسې خالي وو چې تر لاندې به يې اوبه تيريدلاى شوې . درسول الله صلى الله عليه وسلم دوُليو په منځ کې دکوترې دهګۍ په کچ دنبوت (مهر) ټاپه وه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم به ډير ګړندى ګرځيده ,خبرې به يې په دمه دمه کولې , که به يې دکومې خبرې مطلب تاکيدکول وو نو هغه خبره به يې په بيابيا تکراروله ,غبرږ يې لوړ وو , دخبرو په مهال به يې اکثر اسمان ته کتل ,رسول الله صلى الله عليه وسلم به ډير لږخندل ,او چې خندا به ورغله نو موسکى به شو .

درسول الله صلى الله عليه وسلم لباس

په نبوي لباس کې کومه ځانګړتيا نه وه ,عام کالي يې له څادر ,کميس او لنګ څخه عبارت وو ,يو روايت راغلى چې يو پرتوګ يې اخيستى وو او دا شونې ده چې اغوستى به يې وي . ډيرى مهال به يې توره پګړۍ په سر کوله ,پګړۍ به په خولۍ برسيره تړله ,خولۍ به يې ساده اوټيټه وه ,شمله به يې کله (په ښي اوږه-ځکه خو هم کيڼ لورې ته دشملې پريښودل له شرعي پلوه بدعت بلل شوې) او کله هم دوليو په منځ کې پرته وه ,او کله به يې تر غاړه تاووله . يمني څادر يې ډير خوښ وو ,چې هغه به کرښې درلودې , شامي عبا

(c) ketabton.com: The Digital Library

(چوپانه) يې هم استعمال کړې ده, رسول الله صلی الله عليه وسلم به کله کله قيمتي او ښکلې جامې هم اغوستې, په رنګونو کې يې (سپين) رنګ خوښ وو سور رنګ يې نه خوښاوه . درسول الله صلی الله عليه وسلم به ښه بوی ډير خوښيده , د(سکته)په نوم عطر به يې ډير استعمالول, رسول الله صلی الله عليه وسلم دموزو پښو کولوډيرخوی نه درلود, خو کومې دځرمنې موزې چې نجاشي ورته راليږلې وې هغه يې استعمال کړې وې, معمولا به يې څپليو ته ورته پڼې (موچنې) په پښو کولې . نبوي بستر يوه څرمن وه , چې دخُرما له پاڼو څخه ډکه شوې وه, او کټ يې په بوڼ اُوبدل شوی وو. د(محمدرسول الله) په نوم دسپينو زرو په ګوتې کې يو مهر کندل شوی وو چې دټاپې لګولو په مهال به يې دښي لاس په ګوته کوله, رسول اکرم صلی الله عليه وسلم په جنګونو کې خول او زغره هم استعمالوله , داُحد په وتلي جګړه کې يې دوه زغرې اچولې وې . بلنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانګړتیاوې

داځانګړتیاوې دوه ډوله دي : ذاتي او نبوي

ذاتي ځانګړتیاوې هغه دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دامت په مقابل کې ورکړل شوي دي , او نبوي ځانګړتیاوې هغه دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دنورو انبیاوو په مقابل کې ورکړل شوي دي .

ذاتي ځانګړتیاوې

نبوة او دنبوة لوازم لکه وحي الهي, انباء , دحضرت جبرایل علیه السلام راتلل, او داحکاموتنسیخ , داټول هغه څه دي چې دامت افرادو ته ندي ورکړل شوي .بلکه دامت افرادو ته یواځې رېښتینی خوب ,کشف او الهام پاتې دي . عام مسلمانان پدې شرط چې عدل وساتلی شي یواځې څلور ښځې په نکاح کولای شي خو رسول الله صلی الله علیه وسلم تر څلورو زیاتې مېرمنې هم په نکاح اخیستي شوې . عام مسلمانان کولای شي چې داهل کتابو له ښځو سره نکاح وکړي خو رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دا اجازه نه وه او داځانګړتیا یو قید وو . رسول اله صلی الله علیه وسلم ته دا اختیار ورکړل شوی وو چې په موجوده نهو بیبیانو کې څلور ځان ته ورنژدې کړي او نورې سره له دي چې دپیغمبر صلی الله علیه وسلم دنکاح شرف یې درلودخو له ځان څخه یې لرې کړې اوپدې غوراوي کې یې رد او بدل هم کولای شو . درسول الله صلی الله علیه وسلم تر وفات وروسته دهغه پاکې بیبیانې هیڅا هم نشوای په نکاح کولای . دشپې لمونځ (تهجد) دعام امت لپاره مستحب دی خو په رسول الله صلی الله علیه وسلم فرض وو . دڅاښت لمونځ په رسول الله صلی الله علیه وسلم دفرض لمانځه په څیر واجب الادا وو . رسول الله صلی الله علیه وسلم به دمازدیګر تر لمانځه وروسته هم دوه رکعته لمونځ کاوه خو امت ته تر مازدیګر وروسته او تر ماښام له مخه لمونځ کول روا ندي . دامت لپاره پر له پسې(بې له روژه ماتي کولو) روژه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیول نه دي روا ,خو رسول الله صلی الله علیه وسلم به څو ورځېپه پرله پسېتوگه پرته له ماتولو روژه نیوله . درسول الله صلی الله علیه وسلم اودتول اهل بیت لپاره دزکوة دمال خوړل ناروادي .

نبوي ځانګړتیاوې

له حدیثو څخه څرګندیږي چې درسول الله صلی الله علیه وسلم نبوي ځانګړتیاوېپه لاندېډول دي

رعب او نصرت

تر رسول الله صلی الله علیه وسلم وړاندېدنبیانو مادي ځواك لږ وو, او كه به دحضرت موسی او حضرت داود او حضرت سلیمان علیهم السلام په څیر نبیانو مادي ځواك درلودهم مگر رعب ورسره نه وو, خو له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دمادي ځواك ترڅنگ دومره رعب هم وو چې ډیر زورور خلك پرته له جگړې كولو څخه دتسلیمي كړی ته راغلل .

دسجدې عام ځای

تر رسول الله صلی الله علیه وسلم دمخه نبیانو قرباني او عبادت له ځانګړیو ځایونو پرته بل چیرې نه وو روا, خو درسول الله صلی الله علیه وسلم دین په ځانگړو ځایونو پوري نه دی تړلی ,هر ځای سجده, دعا او قرباني كیږي .

دپیروانو ډیربښت

ډیری انبیا علیهم السلام داسې تیر شوي چې دامتونو شمیره یې دگوتو تر شمیر نه ده اوښتې , خو محمدي امت آن درسول الله صلی الله علیه وسلم په ژوند كې دومره ډیر وو چې دحجة الوداع په مهال نژدې سل زره كسان درسول الله شاو خوا راټول وو اودلبیك اللهم لبیك نارې یې وهلې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

عامه بلنه

پخوانيو نبيانو به يواځې يوه قوم يا يوه هيواد يا ديوه مهال لپاره مبعوث کيدل خو دمحمدي رسالت لمن له انسانانو څخه پرته آن تر پيريانو هم واوښته او پيريانوته يې هم سمې لاري ته دراتلو بلنه ورکړه .

جوامع الکلم

پخواني کتابونه او صحيفې يو هم جامعيت نه لري, په ځينو کې يواځې دقومونو تاريخ دی ځيني يې بيا دعقيدې برخې بيانوي او ځينې نور يې هم داسې درواخله خو قرآنکريم هغه يواځينی جامع کلام دی چې د دين او دنيا ټول ګوټونه يې روښانه کړي ,عقايد, اخلاقيات ,اومعاملات هرڅه پکې شته هرچا څه ترې ايستلي که څه هم دقرآنکريم ډيره برخه مبارکوحديثو واضحه کړې خو بيا يې هم باريکۍ پاتې دي .

د دين پوره والی

الهي دين چې له آدم عليه السلام څخه رانيولی بيا تر حضرت محمد صلی الله عليه وسلم پورې يودين وو او دانبياوو له خوادهمدې يوه دين اصولو ته بلنه کيدله همدا دين دحضرت محمد صلی الله عليه وسلم په بعثت او بلنه سره بشپړشو .

دنبوت پای ته رسيدل

درسول الله صلی الله عليه وسلم په سپيڅلي ذات ټول پيغمبرانه نعمتونه پای ته ورسيدل او, دنبوت لړۍ هم پای ته ورسيدله ,اوپدې ډول نو نړيوال دبل پيغمبر دراتګ له انتظار څخه خلاص شول .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلپاتې معجزه

دنوروانبیاوو معجزې دهمهغه مهال لپاره وې ,خو محمدي معجزه دتل لپاره ده .که قرآنکریم په هغه مهال دعربو دادب او شاعرۍ په ډګر کې معجزه وه ,خو نن دژوند په هر ډګر کې معجزه ده , دانساني ماغزو نوې لاس ته راوړنه (کمپیوټر) هم نن ناړې وهي چې قرآنکریم یوه معجزه او له هر ډول لاس وهنې څخه خلاص یو کتاب دی .

دشفاعت کولو مقام محمود

په هغه ورځ چې انسانان دمایوسۍ په حالت کې حضرت آدم علیه السلام ,حضرت نوح علیه السلام ,حضرت ابراهیم علیه السلام , حضرت موسی علیه السلام ,او حضرت عیسی- علیه السلام ته ورشي اودشفاعت غوښتنه ترینه وکړي , هر یوبه خپل خپل عذر ورته ووایي او په نفسي-نفسي-ناړو به سر وي خو چې ددواړو کونو سردار محبوب رب العالمین حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ته ورشي نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به دلوی پالونکي په دربارکې عرض وکړي , دخدای جل جلاله له لوري به ورته دشفاعت کولو اجازه ورکړل شي او دې ته مقام محمود ویل کیږي دکوم چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دقرآنکریم په سورة اسراء کې ژمنه شویده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ

میرمني

1. خدیجه بنت خویلد
2. سوده بنت زمعه
3. عایشه بنت ابي بکر
4. حفصه بنت عمر بن خطاب
5. زینب بنت خزیمه
6. ام سلمه هند بنت ابي امیه
7. زینب بنت جحش
8. جویریه بنت الحارث
9. رمله بنت ابي سفیان
10. میمونه بنت الحارث
11. صفیه بنت حیي بن اخطب
12. ماریه قبطیه
13. ریحانه بنت زید قرظي

زامن

درسول الله صلی الله علیه وسلم داولادونو په شمیره کي اختلاف دی خو په کوم روایت چي اتفاق راغلی په هغه کي درسول الله صلی الله علیه وسلم اولاد شپږ ښودل شوی, دوه زامن او څلور لوڼي ,خو ابن اسحاق دطاهر او طیب په نامه هم درسول الله صلی الله علیه وسلم دوه نور زامن یاد کړي دي . یو روایت لا داهم دی چي دسول الله صلی الله علیه وسلم څلور لوڼي او اته زامن وو . دااتفاقي خبره ده چي له ابراهیم نه پرته درسول الله صلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عليه وسلم نور ټول اولادونه لـه ام المؤمنين حضرت خديجې رضى الله عنها څخه زيږيدلي وو .

1. قاسم حضرت زينب رضي الله عنها
2. حضرت رقيه رضى الله عنها
3. حضرت ام کلثوم رضى الله عنها
4. دجنتي ښځو سرداره حضرت فاطمة الزهرا رضى الله عنها
5. ابراهيم

ابراهيم

د رسول الله صلى الله عليه وسلم وروستى زوى ابـراهيم دى ,دهجرت پـه اتم کـال د ذى الحجې په مياشت کې زيږيدلى ,حضرت ماريه قبطيه رضى الله عنها به په عاليه نومې ځـاى کې اوسيدله ابراهيم هم هلته زيږيدلى خلکو به وروسته هغه ځاى د (ابراهيم مشربه) بلله . په رسول الله صلى الله عليه وسلم باندې دابراهيم زيرى ابو رافع وکړ,په زيرې کې رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته يو مريي ورکړ .رسول الله صـلى الله عليـه وسلم پـه اوومـه ورځ دابراهيم عقيقه وکړه ,دده دويښتانو په کچ سپين زر يې خيرات کـړل ,او نـوم يـې وربانـدې ابراهيم کيښود . دابراهيم لومړۍ دايه دحضرت ابو رافع ميرمن بي بي سـلمى وه , بيـا رسـول الله صلى الله عليه وسلم نوموړې ام سيف ته وسپاره چې دمدينې په شاو خوا کې اوسـيدله , رسول الله صلى الله عليه وسلم به دام سيف کورته دابراهيم دليدو لپاره ورتلو ,هغه به يې پـه غيږ کې نيولو مينه به يې ورسره کوله او ښکلولوبه يې . ابراهيم دام سيف په کور کې وفـات شو ,دوفات په مهال د دوو مياشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال يـې رسـول الله صـلى الله عليه وسلم څنگ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ يې رسول الله صلى الله عليه وسلم اداکـړ , حضرت فضل بن عباس رضى الله عنه او حضرت اسامه بن زيد رضى الله عنه قبر ته ښکته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا د رسول الله صلی الله علیه وسلم وروستی زوی ابراهیم دی ,دهجرت په اتم کال د ذی الحجې په میاشت کې زیږیدلی ,حضرت ماریه قبطیه رضی الله عنها به په عالیه نومې ځای کې اوسیدله ابراهیم هم هلته زیږیدلی خلکو به وروسته هغه ځای د (ابراهیم مشربه) بلله . په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې دابراهیم زیری ابو رافع وکړ,په زیري کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته یو مریي ورکړ .رسول الله صلی الله علیه وسلم په اوومه ورځ دابراهیم عقیقه وکړه ,دده دویښتانو په کچ سپین زر یې خیرات کړل ,او نوم یې ورباندې ابراهیم کیښود . دابراهیم لومړی دایه دحضرت ابو رافع میرمن بي بي سلمی وه , بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم نوموړی ام سیف ته وسپاره چې دمدینې په شاو خواکې اوسیدله , رسول الله صلی الله علیه وسلم به دام سیف کورته دابراهیم دلیدو لپاره ورتلو ,هغه به یې په غیږ کې نیولو مینه به یې ورسره کوله او ښکلولوبه یې . ابراهیم دام سیف په کور کې وفات شو ,دوفات په مهال د دوو میاشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال یې رسول الله صلی الله علیه وسلم څنګ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ یې رسول الله صلی الله علیه وسلم اداکړ , حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه قبر ته ښکته کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا

لوڼې

درسول اکرم ﷺ څلور لوڼې وې چې عبارت له فاطمه، رقیه، ام کلثوم او زینب رضی الله تعالی عنهن اجمعین څخه وې .

رقیه رضی الله عنها

رقیه رضی الله عنها هم تر بعثت له مخه زیږیدلې وه ,لومړی نکاح یې دابو لهب له زوی عتبه سره شوې وه , درسول الله صلی الله علیه وسلم بله لور حضرت ام کلثوم رضی الله عنها هم دابو لهب نږور وه ,خو له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ددښمنې له امله ابو لهب خپل دواړه زامن ددې بیبیانو طلاقولو ته اړایستل ,او همداسې وشول . حضرت رقیه رضی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنها وروسته حضرت عثمان رضی الله عنه ته په نكاح شوه ,او ورسره یوځای یې حبشې ته هجرت وكړ , بیا مكې ته راغلل او مدینې ته مهاجر شول ,حضرت رقیه رضی الله عنها دبدر دغزا په مهال ناروغه او وفات شوه,ددې دناروغی له امله حضرت عثمان رضی الله عنه دبدر په غزا كې او دبدر دغزا له كبله رسول الله صلی الله علیه وسلم ددې بې بې په جنازه كې ګډون ونه كړای شوای . دحضرت رقیې رضی الله عنها په حبشه كې یو ماشوم زیږیدلی وو چې عبدالله نومیده او په شپږ كلنی كې وفات شو . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا .

ام كلثوم رضی الله عنها

حضرت ام كلثوم رضی الله عنها دحضرت رقیې رضی الله عنها تر وفات وروسته دهجرت په دؤیم كال حضرت عثمان رضی الله عنه ته په نكاح شوه ,شپږ كاله وروسته دهجرت په نهم كال دشعبان په میاشت كې وفات شوه ,دجنازې لمونځ یې دپالونكې څښتن محبوب حضرت رسول اكرم صلی الله علیه وسلم ادا كړ ,حضرت علې رضی الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او اسامه رضی الله عنه قبر ته ښكته كړه . انا لله وانا الیه راجعون .

دجنتې ښځو سرداره فاطمة الزهرا رضی الله عنها

حضرت فاطمة الزهر رضی الله عنها تربعثت وړاندې زیږیدلې او دهجرت په دوهم كال حضرت علې رضی الله عنه ته ورواده شوه ,دحضرت فاطمې رضی الله عنها لپاره حضرت علې رضی الله عنه خپله زغره په 480 درهمه خرڅه كړه او هغه پیسې یې درسول الله صلی الله علیه وسلم حضورته راوړې رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت بلال رضی الله عنه ته امر وكړ تر خوشبویې راوړې بیا نكاح سره وتړله شوه . دواده په ورځ رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت فاطمې رضی الله عنها ته یو كټ ,یوه بستره ,یوڅادر ,دوه میچنې او یو مشك وركړل . تر واده وروسته حضرت علې رضی الله عنه او حضرت فاطمة الزهرا رضی الله عنها له نبوې حرم څخه دباندې په یوه ګوښه كوركې اوسیدل . دحضرت فاطمې رضی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنهـا پنځـه ماشـومان شـوي : حسـن ,حسـين ,محسـن ,ام کلثـوم او زينـب ,محسـن پـه وړوکتوب کي وفات شو . دجنتي ښځو نومورې سرداره دنهه ويشتو کلونو په عمر دهجرت په يوولسم کال دروژې په مياشـت کـې درسـول الله صـلی الله عليـه وسـلم تـر وفـات شـپږ مياشتي وروسته وفات شوه .دحضرت فاطمې رضی الله عنها دوفات خـبر رسـول الله صـلی الله عليه وسلم دخپل وفات په مهال داسي ورکړی وو ((په ما پسي به تـه ژرراشـي)) . انـالله وانا اليه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزاگاني

1. دبدر وتلي غزا
2. د بني قينُعاع غزا
3. داحد وتلي غزا
4. دبئر معونه پيښه
5. درجيع پيښه
6. دبنو نضيرشړل
7. دخندق غزا
8. دبنو قريظه پاى

دا خبره ډيره اختلافي ده چې رسول الله صلى الله عليه وسلم په څو غزاګانو کې ګډون کړى وو څوك 27 څوك 20او څوك يې بيا 18 ښيي چې مونږ له هغوى څخه لاندې يوڅو غزاګاني را اخلو :

دبدر وتلي غزا

د بدر غزا د هجرت په دوهم کال درجب مياشت وه چې مسلمانانو دکفارو په يوه تجارتي قافله باندې چې دابو سفيان په مشرى کې له شام نه مکې ته راروانه وه دبريد کولو تابيا ونيوله 313 تنه مجاهدين چې ٧٤ تنه پکې مهاجر او نور يې انصار وو درسول الله صلى الله عليه وسلم په ملتيا دزړو تنوکفري لښکرو چې له هغه مهال سره سم دهرډول جنګي ساز او سامان په درلودلو سره جګړې ته چمتو ووله مدينې څخه د باندې دمقابلې لپاره راووتل . درمضان المبارك په اوولسمه ورځ دواړه لښکري سره مخامخ شوي ,خو ترجنګ په مخته شپه کې باران وشو ,دمسلمانانو د لوري شګلنه ځمکه کلکه اودمشرکانو د لوري ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ختمې شوه ,په همدې شپه صحابهٔ کرام بې غمه ويـده شـول ,خـو رسـول الله صـلی الله عليـه وسلم ټوله شپه له الله تعالی سره په راز او نياز کې رڼه تيره کړه , دقريشو لښکر ته ارام ورپـه برخه نه شو ,سهار دومره زړه نازړه وو چې دمسلمانانو لښکر ورته په سترګو ډيـر ښـکاريده ,جګړه پيل شوه ډير ژر دقريشو مشران ووژل شول ,او لښکرې يې زړه ماتي او تيښته پـرې ګډه شوه , دقريشو له لورې اويـا تنـه چـې ډيـرى يـې مشران وو ووژل شـول او همـدومره بنديان شول ,له مسلمانانو څخه څوارلس تنه شهيدان شول چې شپږ تنه پکې مهاجر او اته تنه انصار وو,پدې ډول دا خونړۍ جګړه دمسلمانانو په بري سره پاى ته ورسيدله .

د بني قينُعاع غزا

څنګه چې دمدينې منورې ډيرى اوسيدونکي يهودان ووپه دوى کې بني قينقاع ,بني نضـير او بني قريضه غټې کورنۍ وې , د بنـي قينقـاع دکـورنۍ خلکـو زرګرې کولـه ,او پـه نـورو يهودانو کې دوى زړه ور او جنګيالي وو ,له دې کبله لومړى دوى دجګړې داعلان جـرأت وکړ, او دپيغمبر صلی الله عليه وسلم له لورې ورسره شوى تړون يې مات کړ , دبدر دجنګ په شپو کې نومړې کورنۍ خپله کينه ښکاره کړه ,او ګړبړ يې جوړ کـړ ,ورسره داپيښـه هـم وشوه چې يوه مسلمانه ميرمنه ديهودو هټۍ ته ورغله , هغوى د دې ميرمنې بې پتي وکړه ,يو مسلمان چې هلته ولاړوو هغه يهودي يې وواژه , او يهودو بيا هغه مسلمان شـهيد کـړ . کلـه چې رسول الله صلی الله عليه وسلم خبر شو نو ورغى او يهودانو ته يې وفرمايل :

ای له خدايه وويريږئ داسې ونه
شي لکه دبدر په خلکو چې وشول
او په تاسې عذاب راښکته شي

. يهودانو په ځواب کې ورته وويل : مونږ قريش نه يو ,که له مونږ سره مو شخړه پيښـه شـوه نو مونږ به تاسو ته وښيو چې جنګ څه ته وايي ؟ کله چې ديهودو له لورې تړون مات شـو , رسول الله صلی الله عليه وسلم هم دې ته اړشو چې له دوى سره جنګ وکړي . يهودان يې کلابند کړ او دا کلابندي تر پنځلسو ورځو اوږده شوه , وروسته په دې راضي شول چې هره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پریکړه رسول الله صلی الله علیه وسلم وکړي مونږ يـې منـو ,عبـدالله بـن ابي چـې د دوی سوګندي وو رسول الله صلی الله علیه وسلم ته وویل چـې دوی دي جلاوطنـه شي ,هماغـه وو چې دایهود چې اووه سوه تنه وو او دريو سوو تنو پکې زغرې اغوستي وې دهجرت په دوهم کال د(وړوکي اختر) په میاشت کې دشام اړوندې سیمې (اذرعات) ته وشړل شول

د احد وتلې غزا

دا احد غزا د بدر په غزا کې چې کله قريشو ماتې وخوړله او ډيری مشران يـې دجنـګ پـه ډګر کې ووژل شول ,نو دوی هم دکسات اخستلو لپاره هلې ځلې پيل کـړې ,هغـه تجـارتي کاروان چې دابو سفيان په مشرۍ له شام څخه راغلی وو ,ټوله ګټـه يـې دجنـګ پـه تيـاري خرڅه کړه . حضرت عباس رضی الله عنه چې مسلمان شـوی وو,خـولا هـم پـه مکـه کـې اوسيده ، ديو ليك له لارې رسول الله صلی الله علیه وسلم ددې لښکر له څرنګوالي نـه خبـر کړ ,رسول الله صلی اله علیه وسلم هم دحال احوال معلومولـو لپـاره څـوك واسـتول ,هغـوی خبر راوړچې قريش احد ته نژدې رارسيدلي دي . احد دمديني شمال لورې ته يو نيم ميـل لرې پروت د يو غره نوم دی . له ډيری صحابهٔ کرامو سره تر مشورې کولو وروسته رسـول ا لله صلی الله علیه وسلم دهجرت په دريم کال دشوال په مياشت کې دجمعې په مبارکه ورځ له يوزر تنه نبوي لښکرسره له مديني نه دباندې ووت ,خو دمنافقينو مشر عبدالله بن ابی ابن سلول له خپلو دريو سوو ملګرو سره بيرته راستون شو ,نـو لـه دې املـه رسـول الله صـلی الله علیه وسلم سره اووه سوه تنه پاتې شول ,چې په هغـوی يـواځې سـلو تـنو زغـرې درلـودې . رسول الله صلی الله علیه وسلم داحد غره تر څنګ لښکر دا شان برابر کړ چې شايي غره تـه شوه ,اودلښکر صفونه (مقدمه , ميمنه ,ميسره ,اوخلفيه) يې تيار کړل او قومندانان يې معلوم کړل . رسول الله صلی الله علیه وسلم پنځوس تنه دحضرت عبدا لله بن جبير رضی الله عنه په مشرۍ دغره دهغه کنډَو دساتلو لپاره وګمارل چيرې چې دشا له لورې دقريشو دبريـد ويـره وه ,او ورته ويې فرمايل : که په مونږ هرڅه کيـدل خـو چـې تاسـې هغـه ځـای پـرې نـږدئ ,جنګ په پيل کـې ځـان تـه ځانتـه وو ,خـو وروسـته صـفونه سره ګډشـول ,دقريشـو بـيرغ وړونکي په يو بل پسې ووژل شول , حضرت علي او حضرت ابو دجانه رضی الله عنهما هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددښمن په لښکر کې لاري جوړې کړې , څو د دښمن پښې سستې او تيښتې ته اړشول ,خو مسلمانانو په غنيمت ټولولو لاس پورې کړ واو دغره دکنډو ساتونکو چې همدا حال وليد ,نو پوه شول چې مسلمانان بريالي شوي او دغنيمت غونډولو مهال دی ,که څه هم حضرت عبدالله بن جبير رضی الله عنه ورته دنه تللو ډير وويل ,خوهغوی لاړل يواځې حضرت عبدالله بن زبيررضی الله عنه له لسو تنو سره پاتې شو ,کله چې خالد بن وليد (چې هغه مهال لا نه وو مسلمان شوی اودکفارو له لورې راجنګيده) هغه کنډو خالي وليد نو له نورو سپرو سره په هماغه کنډو راواوښت , کوم کسان چې هلته پاتې وو هغوی شهيدان کړل ,او دجنګ ډګرته يې ځان راورساوه ,قريش يې بيرته سره راټول او نوی جنګ پيل شو , مسلمانانو چې دغنيمت غونډولو له امله وسلې له ځانه لرې کړې وې , دومره وارخطا شو چې خپل او پردي يې نه پيژندل ,په همدې وارخطايی کې څو تنه مسلمانان پخپل منځ کې شهيدان شول . جنګ دومره تيز شو چې آن درسول الله صلی الله عليه وسلم په ښکلي رخسار هم دوينو لاري جوړې شوې ,او داغږ پورته شو چې محمد صلی الله عليه وسلم شهيد شو ,خو څو تنه وو چې له خپل ځانونو يې درسول الله صلی الله عليه وسلم دساتلو ډال جوړکړی وو . په نوموړي جنګ کې اويا تنه مسلمانان شهيدان شول ,چې ډير يې انصار وو ,درسول الله صلی الله عليه وسلم تره حضرت حمزه رضی لله عنه هم دشهيدانو دکاروان ملګری وو , چې هندې (دابو سفيان ميرمنې)دحضرت حمزه رضی الله عنه نس څيرې او ځيګر يې را وايست او خوله يې پرې ولګوله . (علماوو ليکلي چې کله هندې ايمان راوړ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې ماته مه رامخامخ کيږه ,هغه ووچې هندې به چيرې رسول الله صلی الله عليه وسلم وليدنو لاره به يې ورڅخه چپوله) دجنګ په پای کې رسول الله صلی الله عليه وسلم څو تنه وټاکل ترڅو ددښمن څارنه وکړې , پخپله رسول الله صلی الله عليه وسلم هم دوهمه ورځ آن تر اتو ميلو پورې ددښمن څارنه وکړه . همدا جنګ وو چې دمسلمانانو دبې وزلې توب او تش لاسي له امله ,دحضرت مصعب بن عمير رضی الله عنه شهيد وجود نيم په کفن او نيم په وښو پټ کړای شو . که څه هم داحد په غزاکې مسلمانانو ته دسر ډير تاوان ورسيده ,خو ماتې يې خوړلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ده ,ځکه له جنګ پلوه دماتي دوه شرطونه دي : ۱) داچې دهغه هیواد خاوره ونیسي۔ ۲) دا چې دهغه هیواد پوځ ورك كړي . خو مشركانو نه مدینه ونیوله او نه یې دمسلمانانو پوځ ورك كړ ,ځکه په هماغې ورځ داسلامي لښكر اویاتنه صحابهٔ كرام رضی الله عنهم ددښمن دخارني لپاره روان شول .

دبئر معونه پیښه :

دهجرت په څلورم كال دصفر په میاشت كې ,دكلاب دكورنۍ مشر ابو براء رسول الله صلى الله علیه وسلم ته راغی او عرض یې وكړچې : له ما سره یوڅو تنه ولیږه ترڅو زما قبیلې ته داسلام بلنه وركړي . رسول الله صلى الله علیه وسلم ورته وفرمایل : زه دنجد له لوري په ویره كې یم ,ابو براء وویل :دهغه ځای دخلكو ضامن زه یم . درسول الله صلى الله علیه وسلم ویره ځکه وه چې عامر بن طفیل دنجد دسیمي مشر رسول الله صلى الله علیه وسلم ته ویلي ووچې : زما او ستا تر منځ دري خبري دي ,لومړی داچې : دكلیو او بانډو مشري به ستا وي ,او دښارونو مشربه زه یم ,دوهم داچې ترخپل ځان وروسته ما خلیفه كړه ,كه دانه منل كیږي نودریمه خبره داچې ټول غطفان به راټول او سخت برید به دربانديې وكړي . كله چې رسول الله صلى الله علیه وسلم له ابو براء سره اویا تنه صحابهٔ كرام واستول ,او هغوی بئر معونه نومې ځای ته ورسیدل , نو دحضرت حرام بن ملحان رضی الله عنه په لاس یې درسول الله صلى الله علیه وسلم لیك همدې عامر ته واستاوه عامر حرام رضی الله عنه شهید كړاو له شاو خوا كورنیو نه یې یولښكر تیار كړ ,عامر له همدې لښكر سره دبئر معونه په لوري راروان شو ,صحابهٔ كرام رضی الله عنهم دحضرت حرام رضی الله عنه دراتلو په هیله وو خو داچې ځنډ یې وكړ نو وريسې روان شول ,په لاره دعامر له لښكر سره مخامخ شول ,دعامر لښكر دوی ټول ونیول او هلته یې شهیدان كړل ,خو یو تن عمرو امیه تري ژوندی پاتي شو ,او هغه هم داسې چې عامرورته وویل چې زما مور دیوه مریي دازادولو نذر منلی وو نو زه تا ازادوم . رسول الله صلى الله علیه وسلم چې له نوموړي پیښې خبرشو نو ډیر وغمیده ,او یوه میاشت یې دسهار په لمانځه كې دي تیری كوونكو ته ښیراوي كولې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درجیع پیښه :

د بیر معونه له پیښې سره نژدې درجیع پیښه هم یوه زړه دردوونکې پیښه ده . دعضل او قاره دکورنیو څو تنه راغلل او رسول الله صلی الله علیه وسلم ته یې عرض وکړ چې لـه مـونږ سره یوڅو تنه دتبلیغ لپاره ولیږه ,رسول الله صلی الله علیه وسلم ورسره دحضرت عاصم بن ثابت په مشرۍ لس تنه صحابهٔ کرام واستول ,کله چې دا مبلغین رجیع نومې ځای ته ورسیدل نـو دې کسانو ورسره ټګي وکړه ,اودبنو لحیان کورنۍ یـې ولمسـوله ترڅـو دا مبلغیـن شـهیدان کړې ,هغه وو چې دبنو لحیانو دوه سوه کسان ورپسې راووتل خو دا مبلغیـن ورڅخـه یـوې غونډۍ ته وختل ,کفارو ورته وویل راښکته شئ مونږ تاسې ته پناه درکوو ,حضرت عاصـم رضی الله عنه ورته وفرمایل :مونږ له کفـارو څخه پنـاه نـه غـواړو جګـړه ونښـته او دامبـارک مبلغین شهیدان شـول ,یـواځې دوه تنـه حضرت خُبیـب او حضرت زیـد رضی الله عـنهما دکفارو په خبره تیروتل ,او له غونډۍ څخه راښکته شول ,دښمنانو دهغوی متې وروتړلې او مکې ته یې بوتلل . څنګه چې حضرت خُبیب رضی الله عنه داحد پـه جنـګ کـې حـارث نومې کافر وژلی وو ، نو نوموړی هم دحارث زامنو واخیست ,څو یې دخپل پلار په کسات کې ووژني ,کله چې دې کسانو حضرت خُبیب رضی الله عنه دوژلو په موخه دحرم له پولو څخه دباندې بوتلو ,نو حضرت خُبیب رضی الله عنه ورته وفرمایل : اجازه راکړئ چـې دوه رکعته لمونځ وکړم , وژونکو ورته اجازه ورکـړه ,حضرـت خُبیـب رضی الله عنـه دوه رکعتـه لمونځ اداکړ اوورته وویل : زما زړه غوښتل چې ډیر لمونځ وکړم خو ستاسې به داخیال شي چې له مرګه ویریـږي (ځکـه نـو پـه همـدې دوو رکعتونـو بسـنه کـوم) .لـه همـدې مهـال راپدیخوا چې څوک وژل کیږي نو تر وژل کیدو مخه دوه رکعتـه لمـونځ اداکـول وربانـدي سنت بلل شوي ترڅو دحضرت خبیـب رضی الله عنـه دایـاد پـه امـت محمـدي کـې دیـوه ښندونکي دښندویني د علامې په توګه تر قیامته پورې جاري پـاتې شي . دشـهادت نـه لـږ وړاندې حضرت خُبیب رضی الله عنه داشعر ووایه :

(c) ketabton.com: The Digital Library

لستُ أُبالِي حِينَ أُقتَلُ مُسلِمًا .... على اَيِ شِقٍ كانَ لِلهِ مَصرَعِ . وذالك في ذاتِ الاِلَه وَاِن يَشَأ .... يُبارِك على اوصالِ شِلوٍ مُمَزَعِ

ژباړه :کله چې زه دپالونکي ښتن په لاره کې وژل کيږم نو بيا هيڅ پروا نلرم چې په کوم اړخ به ووژلی شم .او که خدای وغواړي نوزما په غوڅو اندامونواو بندونو به برکت وکړي . حضرت زيد رضی الله عنه بيا صفوان بن اميه دوژلو لپاره واخيست ,دهغه دوژلو پر مهال دقريشو ډيرو مشرانو دهغه ننداره کوله . کله چې وژونکي توره راواخيسته ,,ابو سفيان وويل :ريښتيا ووايه ! که پدې مهال کې ستا په ځای محمد (صلی الله عليه وسلم) وژل کړل شوی وای نو داکاربه تا خپله نيکمرغي نه وه ګڼلې ؟ حضرت زيد رضی الله عنه ورته وويل : زما دې په خدای جل جلاله لوړه وي ,چې زه پدې خبره هم سر ورکولو ته تيار يم چې دمحمد صلی الله عليه وسلم په پښه کې اغزی ولاړ شي , په همدې مهال کې دصفوان مريي (نسطاس) دهغه سر وواهه . انا لله وانا اليه راجعون .

دبنو نضيرشړل :

له يهودانو سره داتړون هم شوی وو چې که دکومې ويني بيه دمدينې په هستوګنو راتله نو هره کورنۍ به خپله ونډه ورکوي ,کله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم د دوو تنو دوينې دبيې دورکولو لپاره بنو نضير ته ورغی , نو که څه هم په ښکاره ډول خو يهودانو دا غوښتنه ومنله ,خو په پټه يې يو سړی چې عمرو بن حجاش نوميده ,دخونې دوهم پوړته خيژولی وو ,او ورته ويلي وو چې محمد (صلی الله عليه وسلم)دهمدې خونې سيوري ته ولاړدی ,له هغه بامه ډبره وربانديې راواچوه ترڅو ووژل شي ,خو رسو ل الله صلی الله عليه وسلم ته دا دسيسه کشف شوه اوپه سملاسي ډول مدينې ته ولاړ . همداراز بنو نضير له قريشو سره دمسلمانانو په خلاف په يوه بله دسيسه کې هم ګډون درلود چې دمسلمانانو پټ ځايونه يې ورته ښودلي وو ,سربيره پر دې ديهودو همدې قبيلې رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يو پيغام هم رااستولی وو چې له ديرشو کسانو سره راشه او مونږ به هم ديرش تنه پوهان درولو ,که هغوی ستا خبرې ومنلې نو مونږبه هم اسلام راوړو .رسول الله صلی الله عليه وسلم ته دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځرګنده وه چې دوی دبغاوت هوډ کړی ,نو په ځواب کې يې ورته وويل : تر ځو تاسې لـه ما سره يو بيل تړون نه وي کړی زه په تاسې باور نلرم .بنو نضير دتړون له کولو پـه شا شـول ,سره له دې چې د دوی ديني ورونو (بني قريظه)همداسې تړون کړی وو . بل ځل يـې بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم ته پيغام راوليږه چې ته هم درې کسان راوله مونږ به هم درې کسان پوهان درولو نو که هغوی ستا خبر ومنله نو مونږ به هم اسلام راوړو ,رسول الله صـلى الله عليه وسلم دهغوی دا خبره ومنله ,خو په لاره چا خبر ورکـړ چې يهـود تـوري پـه لاس درته ولاړاوستا دوژلو اراده لري . دبنو نضيروددې شرارتونو لامل داوو چې يـو خـو ددوي کلاوي ډيري کلکې وې او له جنګ څخه نه ويريدل , اوبل دوي ته دمنافقينو مشر عبدالله بن ابی بن سلول وهلی وو چې دچا خبره مه منئ که جګړه ونښته نو بني قريضـه بـه هـم ستاسې ملاتړ وکړي او زه به هم له دوو زرو کسانو سره ستاسې ملاتړ ته درودانګـم .خـو کلـه چـې اسلامي لښکر درسول الله صلى الله عليه وسلم په امر د دوی کلاګانې محاصره کـړې نـو نـه يواځې داچې بنو قريضه يې ملاتړ ونه کړ بلکه دمنافقينو رئيس عبدالله هم په ښکاره ډول له مسلمانانو سره دجګړې کولو ځواك نه درلود . محاصره پنځلس ورځې اوږده شوه ,پـه پـای کې بنو نضير پدې راضي شول چې هرڅومره سامان په اوښانو وړای شي هغه دې يوسي او له مدينې څخه دې جلا وطن شي . ديهودو دنوموړې کورنۍ ډير کسان خيبر تـه ولاړل ,او په هغوی کې سلام بن ابي الحقيق ,کنانه بـن الربيع ,او حيـي بـن اخطـب غونـدي يهـودي سرداران هم وو ,چې په خيبر کې يـې دومـره درنـاوی وشـو ,چـې دخيبريهودانـو هـم دوی دخپلو مشرانو په توګه ومنل . دهجرت په څلورم کال دربيع الاول په مياشت کې بنـو نضـير وشړل شول ,او مسلمانانو ته له دوی څخه پنځوس زغرې ,پنځـوس خولونـه ,او درې سـوه ځلويښت توري په غنيمت پاتې شوې . والحمد لله على ذلك .

د خندق غزا :

د خندق غزا کله چې بني نضير له مدينې نه ووتل ,نـو داسـلام پـر خـلاف يـې پـه يـو لـوی سازش لاس پورې کړ , لومړی د دې يهودو مشران مکې ته ولاړل او قريشو ته يـې وويـل : که تاسو راسره مرسته وکړئ نو مونږ به دمسلمانانو جرړې وباسو ,قريشو همدا ورځ غوښـتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

. دهمدې ليدنو كتنو پايله دا شوه چې قريشو خپل او يهودو خپل سوګندي سره راټول كړل ,څو تر 24000 ډير پوځ په مدينه باندې دبريد كولو لپاره چمتو شو . رسول الله صلى الله عليه وسلم چې خبر شو نو له صحابهٔ كرامو سره يې مشوره وكړه ,دحضرت سلمان فارسي رضى الله عنه په رايه دخندق په كندلو پريكړه وشوه ,دمديني ښار دريو لورو ته كلاګاني او ونې درلودې خو شمال لورې خلاص وو,همدې لورې ته دخندق په كندلو پيل وشو .رسول الله صلى الله عليه وسلم دخندق نقشه پخپله وښودله ,په اوسني حساب دا خندق شپږ كلو متره اوږد او پنځه شرعي ګزونه كډې وو. دهجرت په پنځم كال د ذي قعدې د مياشتې په اتمه نېټه دخندق كار پيل شو ,رسول الله صلى الله عليه وسلم هرو لسو تنو ته لس ګزه ځمكه دكندلو لپاره معلومه كړه ,او پخپله هم په كار لګيا وو ,صحابه و به دكار په ترڅ كې دا ترانه ويله : نحن الذين بايعوا محمدا ....على الجهاد ما بقينا ابدا . مونږهغه كسان يوچې له محمد صلى الله عليه وسلم سره مو تر خپله ژونده پورې دجهاد كولو بيعت كړى . رسول الله صلى الله عليه وسلم به ورته په ځواب كې دادعابدرګه كوله : اللهم لا اجر الا اجر الآخرة ....فاغفر الانصار والمهاجرة . اجرخو دآخيرت غوره دى نو اى خدايه ته ښبنه وكړه انصارو اومهاجرو ته . كه څه هم دوي به دلوږې له كبله په نسونو پورې كاڼي تړلي وو , خو بياهم دخندق كار په شلو ورځو كې د دريو زرو تنو په مباركو لاسونو پاى ته ورسيده . مسلماني ميرمنې او ماشومان دښار خوندي كلاګانو ته بوتلل شول ,او هلته دبنو قريظه ديهودو دبريد له ويرې دوه سوه تنه دحضرت سلمه بن الاكوع رضى الله عنه تر مشرى لاندې سنګرې شول ,نور لښكر د(سلع) نومې غونډۍ په لمن كې مورچې ووهلې . دمسلمانانو په لښكر كې ځينې منافقين هم وو ,چې په يوه او بله بهانه به يې اجازه غوښتله ,او دلښكر له صفونو څخه به وتل ,اودنورو يهودو په لمسون بنو قريظه هم دمسلمانانو په مقابل كې ودريدل . كله چې دابو سفيان په مشرى دكفاروو سله وال لښكر په خورا جوش او جذبه مديني ته راورسيدل نو له خندق سره مخامخ هك پك پاتې شول . دخندق خوا ته يې خيمې ووهلې ,او له هغه ځايه به يې غشي ويشتل ,خو دوه ځلې سخته نښته هم وشوه ,يو ورځ داسې چې دكفارو مشرانو ديوې يوې ورځې دجګړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره تېرونه ووهل ,او هره ورځ به يې بې شميره غشي دمسلمانانو په لورې ويشتل . دوهم ځل دتيري کوونکي لښکر وتلي اتلان له خندق څخه راپورې وتل ,او دننه لورته په جګړه لګيا شول ,په دوی کې عمرو بن عبدود ,نوفل او ضرار هم وو ,خو د دوی په مقابل کې حضرت علي او حضرت عمر رضی الله عنهما په خورا ميړانه وجنګيدل ,عبدود او نوفل ووژل شول او ضرار په تيښته بريالی شو . دا ورځ خورا سخته ورځ وه ,مشرکينو له هر لورې غشي ويشتل ,په همدې ورځ له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه پرله پسې څلور لمونځونه قضا شول ,ځکه دغشو دباران له کبله هيڅ هم له ځيل سنګر څخه سر نه شوای راپورته کولای , څومره چې جګړه اوږديدله هغومره کفار وارخطا کيدل ,ځکه د څلرويشت زره پوځ توښه اوخرځ مخ په تماميدو وو . دپالونکي څښتن په قدرت يوه شپه داسې باران او ږلۍ وورېده چې دمشرکينو دخيمو مراندې يې غوڅ ,او دخوراك څښاك لوښي يې په بل لورې ورته واړول ,په همدې حال کې مشرکين په دې ويره کې وو چې مسلمانان بريد ونه کړي ,نو په سبا يې دماتي او بيرته تلو نغاره وغږوله ,پدې توګه له يوې مياشتې محاصرې څخه وروسته مدينه له کلابندی څخه خلاصه شوه ,د دې تيري کوونکي لښکر په وارخطايی کې دنعيم ابن مسعود اشجعي کردار هم دستاينې وړدی . ابن مسعود يو غطفاني رئيس وو ,نوموړی مسلمان شوی وو خو يهود او قريش ورباندې خبر نه وو,او ده ورسره اړيکې درلودې , ابن مسعود بنو قريظه يهودوته چې لا په مدينه کې وو وويل : تاسې او مسلمانان ديوه ښار اوسيدونکي ياست ,که قريش او نور يهود ماتې وخوري نو ستاسې ژوند سختيږي ,ددې لپاره چې قريش تل در سره مرسته ولري له هغوی څخه څو تنه يرغمل کينوئ ,بيا قريشو ته ورغی او ورته ويې ويل : بنو قريظه په تاسو باور نلري هغوی وايي که تاسو له موږ سره په ژمنه ولاړياست نو څو تنه راسره ګرَو (يرغمل) واوسئ . قريشو چې داخبره واوريدله په بنو قريظه پې باوره شول ,او دازموينې لپاره يې ترې وغوښتل څو د شنبې په ورځ په مسلمانانو بريد وکړي ,يهودو مخالفت وکړ چې پدې څه سره د دوی تر منځ بې باورې لاهم ډيره او دقريشو ملا سسته شوه . دخندق دجنګ دوهم نوم احزاب هم دی ,ځکه پدې جنګ کې دعربو او يهودو ډيرو کورنيواو ډلو ټپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګډون کړی وو,پدې جنګ کې شپږ تنه مسلمانان شهیدان او اته تنه مشرکین ووژل شول ,خو د(اَوس)دکورنۍ مشر او دانصارو يو غښتلی مټ حضرت سعد بن معاذرضی الله عنه پدې جنګ کې ټپي اوخوورځې وروسته دهمدې ټپ له امله په شهادت ورسيده . اناالله وانا اليه راجعون .

دبنو قريظه پای

له يهودو سره چې کوم تړون شوی وو نو بنو قينقاع هغه دبدر او بنو نضير داحدپه ورځ مات کړ, له همدې کبله دادواړه يهودي کورنۍ له مدينې څخه جلا وطنې شوې .بنو قريظه دخندق غزا په پيل کې دمسلمانانو لورې ونيو ,دجنګ په جريان کې يوه يهودي ځان هغه کلاوو ته ورساوه چيرې چې مسلماني ميرمنې او ماشومان اوسيدل ,هلته حضرت حسان رضی الله عنه پهره کوله ,خو داچې په جنګ کې ديوې پيښې له کبله يې ونه شوای کولای هغه يهودي ووژني ,حضرت صفيې رضی الله عنها دحضرت حمزه رضی الله عنه خور بي بي هغه يهودی وواژه ,توره يې ترې په غنيمت کې واخيستله اوسر يې دکلا شاته وغور ځاوه , يهود پوه شول چې دلته هم وسله وال کسان شته ځکه يې نو بريد ونکړ . دجنګ په مهال کې رسول الله صلی الله عليه وسلم دبنو قريظه يهودوته حضرت سعدبن معاذ او حضرت سعد بن عباده رضی الله عنهما ورواستول ,څو هغوی ته ليکل شوی تړون وریاد کړي ,خو هغوی وويل محمد څوك دی او تړون يې څه شی دی ؟ ځکه نو دې يهودو دخندق په جنګ کې عملا برخه واخيسته ,او دماتې پر مهال يې هم داسلام لوی دښمن ,دبنونضير دجلاوطن شوو يهودو مشر حُيَي بن اخطب له ځانه سره راوست ,حُيَي بن اخطب دجلاوطنۍ په مهال ژمنه کړې وه چې دمسلمانانو په خلاف به دچا مرسته نه کوي ,خو په نوموړي جنګ کې يې نه يواځې داچې دقريشو مرسته يې وکړه بلکه دمسلمانانو حليف (سوګندي) يهود بني قريظه يې هم جنګ ته ولمسولو . دخندق دجګړې په پای کې رسول الله صلی الله عليه وسلم امر وکړ چې وسلې مه ږدئ او په بنو قريظه بريد وکړئ ,دلښکر په وړاندې حضرت علي رضی الله عنه دهغوی کلاګانو ته ور سيد,که بنو قريظه بيا هم د روغې جوړې لاره نيولې وای شوني وه چې امان يې موندلی وای ,خو دوی دجنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تياري نيولې وه ,او دحضرت علي رضی الله له رسيدو سره سم يې د رسول الله صلی الله عليه وسلم په شان کې ستغې سپورې وويلې . درسول الله صلی الله عليه وسلم په امر يې کلاګاني محاصره شوې ,او دا محاصره تر يوې مياشتې اوږده شوه ,په پای کې يهودو وويل هره پريکړه چې سعد بن معاذ رضی الله عنه وکړي مونږ يې منو ,(هغه مهال حضرت سعد بن معاذ رضی الله عنه زخمي وو شهيد شوی لا نه وو ,) يهودو فکر کاوه چې له سعد رضی الله عنه سره د هغوی د نيکيو له امله چې ښايي په يوه مهال به يې ورسره کړې وي لـه کبلـه ممکن حضرت سعد د دوی په ګټه يوه پريکړه وکړي خو داسې ونه شول بلکـه : حضرت سعد بن معاذرضی الله عنه پريکړه وکړه چې دبنو قريظه يهودو جګړه مار کسان دې ووژل شي ,ښځې او ماشومان دې بنديان او مال دې غنيمت ونيول شي . داپريکړه حضرت معاذ رضی الله عنه دتورات له حکم سره سمه وکړه ,رسول الله صلی الله عليه وسلم ته به چې پـه هغه مهال کومه خبره ښکاره نه وه راغلې نو دتورات احکام يې عملي کـول ځکـه يـې نـو پدې پريکړې سره حضرت سعدرضی الله عنه ته وويل چې تايوه اسماني پريکـړه وکـړه . د بنو قريظه يهودو دا پريکړه ومنله او ځانونه يې دوژلو ځای ته حاضر کـړل , ددې پريکـړې په کولو سره دبنو قريظه مسأله پای ته ورسيده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړینه

د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم آرامځای

ناروغي

دځار شنبې په ورځ چې دصفر دمیاشتې اتلسمه یا نولسمه نیټه وه, رسول الله صلی الله علیه وسلم جنت البقیع ته چې دعامومسلمانانو هدیره وه ولاړ, کله چې له هغه ځایه راستون شونو ناروغه شو,دحضرت میمونې رضی الله عنها کره یې شپه تیره کړه, د دوشنبې په ورځ درسول الله صلی الله علیه وسلم ناروغي زیاته شوه , او دنورو بیبیانو په خوښه دحضرت عایشې رضی الله عنها کره ولاړ, ترڅو پورې چې یې دګرځیدو ځواك درلود نو مسجد ته به یې تشریف وړلو, وروستنی لمونځ دماښام لمونځ وو چې مسلمانانو په رسول الله صلی الله علیه وسلم پسې ادا کړ. دامهال درسول الله صلی الله علیه وسلم سر خوږیده او تړلی یې وو, همدا شپه ماخوستن وار په وار بې هوښې وربانديې راتله,او امر یې وکړ چې حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه دې لمونځ ورکړي . بله ورځ ماسپښین درسول لله صلی الله علیه وسلم ناروغي یوڅه کمه وه, غسل یې وکړ, د حضرت عباس او حضرت علي رضی الله عنهماپه اوږو باندې یې ځان تکیه کړاوجُومات ته ولاړ, هلته دابو بکر رضی الله عنه په امامت لمونځ ولاړوو, چې دهغه ترڅنګ کیناست او خلکو ته یې لمونځ ورکړ, وروسته یې یوه لنډه خطبه وویله, دادرسول الله صلی الله علیه وسلم وروستۍ خطبه وه چې پکې یې وفرمایل : (خدای جل جلاله یوه بنده ته واك ورکړی چې ددُنیاوي نعمتونو اویاهم دخدای له لورې دأُخروي نعمتونو له منځ نه یوخوښ کړي. بنده هغه شیان دځان لپاره غوره کړل چې له آخرت سره اړیکې لري. حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه وژړل ځکه پوه شو چې هغه بنده پخپله رسول الله صلی الله علیه وسلم دی, رسول الله صلی الله علیه وسلم دابوبکر صدیق رضی الله عنه په اړه وفرمایل ترټولو زیات چې زه دچا له شتمنې او ملګرتیا څخه خوښ یم هغه ابوبکر دی .) همدارازیې په خطبه کې دانصارو په هکله وفرمایل :

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ای خلکو زه دانصارو په هکله تاسي ته وصیت کوم ,عام مسلمانان به ډيريږي خو انصاربه دومره لږ شي لکه په خوړو کې مالگه ,انصارو خپله دنده تر سره کړه ,اوس په تاسو دهغوی دپور پري کول فرض دي ,انصار زما په وجود کي دمعدې په څير دي ,هرڅوك چې ستاسو دگټو او تاوان واكدار (خليفه) وي نو دهغه دا دنده ده چې كه هرڅوك په انصارو كې ښه وي ومني ,او كه له چا څخه كومه تيروتنه شوي وي نو هغه دې وبښي .) رسول الله صلى الله عليه وسلم ترناروغتيا يوه ورځ وړاندې حضرت اسامه رضى الله ته امر كړى وو چې دروميانو جگړې ته لاړشي ,خو دهغه له قوماندې څخه دنومړې دځواني له كبله شكايت وكړ ,رسول الله صلى الله عليه وسلم په دې اړه پخپله خطبه كې وويل : (كه داسامه په سرداری تاسې نيوكه لرئ نو دده دپلار په سرداریٔ هم تاسې نيوكې كولې زما دې په سپيڅلي خدای لوړه وي چې اسامه د دې دندې حقدار او مستحق دی , هغه په ما ډير گران دی ,او تر دې وروسته به هم په ما گران وي .) رسول الله صلى الله عليه وسلم دخطبې په ترڅ كې داهم وفرمايل : (دحلال او حرام نسبت دې ماته نه كيږي ,ما هغه څه حلال كړي چې هغه خدای جل جلاله پخپل كتاب كې حلال كړي ,او ما هغه څه حرام كړي چې خدای جل جلاله حرام كړي دي). رسول الله صلى الله عليه وسلم دا هم وفرمايل چې : (ای دخدای دپيغمبر لورې فاطمې ! او ای دخدای دپيغمبر عمې صفيې! دخدای او آخرت لپاره څه عمل وكړئ زه تاسې له خدای جل جلاله څخه نشم خلاصولای). د نومړې خطبې له ويلو وروسته رسول الله صلى الله عليه وسلم بيرته دحضرت عايشې رضى الله عنها كورته تشريف يووړ , دناروغتيا په نا كراری كې نبوي ذات ته ورپه يادشول چې څه اشرفۍ يې له بي بي عايشې سره ايښې وې هغه يې راوبلله اوورته ويې فرمايل : (عايشې! هغه اشرفۍ چيرې دي ؟ محمد(صلى الله عليه وسلم) به له خدايه جل جلاله سره پداسې حال كې ووينې چې دی په هغه بد گمانه وي , لاړه شه او هغه دخدای جل جلاله په لاره كې خيرات كړه .) ددوشنبې په سهار چې درسول الله صلى اله عليه وسلم دناروغتيا ديارلسمه شپه وه چې رسول لله صلى الله عليه وسلم دخپل كور له وره (دروازې) نه پرده پورته كړه ,ويې ليدل چې خلك په لمانځه ولاړدي ,ډير خوښ اوموسكى شو ,حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوبكر صديق رضى الله عنه فكر وكړ چې رسول الله صلى اله عليه وسلم لمانځه ادا كولو ته راځي ځكه يې نووغوښتل چې شاته شي ,خو رسول الله صلى الله عليه وسلم په اشاره پوه كړ چې لمونځ وركړي ,رسول الله صلى الله عليه وسلم بيرته حجرې ته ننوت ,دا هغه وروستنی ليدنه وه چې صحابهٔ كرامو له نبوي سپيڅلي څيرې نه وكړه .

د مړيني كال

رسول الله صلى الله عليه وسلم به هر كال دروژې په مياشت كې لس ورځې په اعتكاف كې تيرولې ,خو په ورستنی روژه كې شل ورځې په اعتكاف كې كيناست ,رسول الله صلى الله عليه وسلم به هر كال دروژې په مياشت كې يوځل دحضرت جبرايل عليه السلام له خولې نه قرآنكريم اوريده ,خو د ورستني كال په روژه كې يې دوه ځلې واوريده . دوروستني حج او په ځينو نورو خطبو كې رسول الله صلى الله عليه وسلم ځيني داسې خبرې كړې وې چې هغه دمړيني يادونه وه ,لكه چې دحج په وروستی خطبه كې يې وفرمايل : (زه ددې خبرې هيله نلرم چې په راتلونكي كال كې له تاسې سره وليدلای شم ,ښايي تر دې وروسته حج ونه كړای شم .) دحج دفريضې داداكولو ترراتگ وروسته رسو ل الله صلى الله عليه وسلم داحد دشهيدانو هديرې ته ورغی ,او هلته يې هم داسې خطبه وويله چې گواكې ځوك له مړواو ژوندو سره په مخه ښه كوي ,رسول الله صلى الله عليه وسلم دصفر دمياشتې په اولسمه يا اتلسمه نيټه حضرت اسامه بن زيد رضى الله عنه ته وفرمايل : (ته له لښكر سره لاړشه او له هغو شريرو خلكو څخه دې دپلار كسات واخله .) دموته په وتلي جنگ كې حضرت زيد رضى الله عنه شهيد كړای شوی وو ,ځكه نو رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرت اسامه بن زيد رضى الله عنه ته هلته دبيا تللو امر وكړ .

تجهيز او تكفين

د سې شنبې ورځ د تجهيز او تكفين ورځ وه حضرت علي رضى الله عنه ,فضل بن عباس رضى الله عنه ,او حضرت اسامه بن زيد رضى الله عنه غسل وركړ ,په همدې مهال كې حضرت عباس رضى الله عنه هم حاضر وو ,او يو انصاري حضرت اوس بن خولې رضى الله عنه اوبه راوړې ,دكفن لپاره دسپنسيو درې سپينې ټوټې غوره شوې . تر غسل او كفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته دا پوښتنه راپيدا شوه چې رسول الله صلی الله عليه وسلم به په کوم ځای کې خاوروته سپارل کيږي ؟ حضرت ابو بکر صديق رضی الله عنه وويل :انبيا چې چيرې وفات شي هلته خاورو ته سپارل کيږي ,په همدې خبره اتفاق راغی او په کوم ځای کې چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفات شوی وو په هماغه ځای کې دقبر کنلو کار پيل شو , داځای دحضرت عايشې رضی الله عمها داوسيدلو خونه وه ,دقبر په سرهم خبره راپورته شوه ,ځکه حضرت ابو عبيده بن جراح رضی الله عه به دمکې دخلکو په څير بغلي قبرونه کيندل ,او حضرت ابو طلحه رضی الله عنه به بيا دمدينې دخلکو په دود لحدي قبرونه ايستل ,نو دا خبره کيدله چې اوس څوك او څه ډول قبر وکندي ؟ حضرت عمر رضی الله وويل : په همدې دواړو اصحابو پسې څوك واستوئ ,هر يو چې لومړی راغی هغه دې دخپلې خوښې قبر وکندي ,په دواړو صحابه و پسې سړي واستول شول ,حضرت ابو عُبيده بن جراح رضی الله عنه په کور کې نه وو ,حضرت ابو طلحه رضی الله راغی او لحدي قبر يې جوړکړ , څنګه چې دقبر څمکه نمجنه وه نو هغه بستر يې پکې وغوړاوه په کوم کې چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفات شوی وو . کله چې جنازه تياره شوه نو خلك دلمانځه لپاره رامات شول ,خونې ته وار په وارورننوتل او لمونځونه يې کول ,دالمونځونه پرته دچا له امامت نه ترسره شول ,لومړی نارينه و بيا ښځينه و او ورپسې کوچنيانو دجنازې لمونځونه ادا کړل .درسول الله صلی الله عليه وسلم مبارك جسد حضرت علي مرتضی رضی الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه ,حضرت اسامه بن زيد رضی الله عنه او, حضرت عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه قبر ته ښکته کړ . انا لله وانا اليه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور لوستل

ام سلمه هند بنت ابي اميه

ام سلمه هند بنت ابي اميه چې د بي بي سلمه په نامه هم پېژندل کېږي د اسلام د وروستي پيغمبر مېرمن وه. دپلارنوم يې سهيل اودمورنوم يې عاتکه وو. نوموړې پـه لـومړني سرکـې دخپل اکا د زوى او درسول الله صلى الله عليه وسلم درضاعي وررو عبدالله بن عبدالاسدپه نکاح کې وه. نوموړې له خپل مېړه سره يوځاى حبشې ته هجرت وکړ. هلته يې دسلمه په نوم زوى وزېږيد. وروسته مکې ته راغله اوبيايې دلومړنيومسلمانو مېرمنو په کتارکې مدينې منورې ته هجرت وکړ. مېړه يې عبدالله دخپل وخت له وتليو آس زغلونکو شميرل کيده .دبدر او اُحدپه غزاگانو کې يې برخه اخيستې وه. دأُحدپه جگړه کې دخوړلوټپونو له امله يې دهجرت په څلورم کال سترگې له نړۍ پټې کړې. رسول الله صلى الله عليه وسلم دهغه دجنازې پرمهال نه تکبيرونه وويل. له لمانځه وروسته چا تري وپوښتل چې يارسول الله تيروتنه خوبه مو نه وي کړې؟ رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې ابوسلمه دزرو تکبيرونو حق درلود. رسول الله صلى الله عليه وسلم وروسته اُم سلمه ته دنکاح وړانديز وکړ خو هغې عذر ووايه. رسول الله صلى الله عليه وسلم ته يې وويل چې يو خو زه خوراقهرجنه ميرمن يم، ډيراولادونه لرم او بله داچې عُمر مي ډيردى. خورسول الله صلى الله عليه وسلم ددغو عذرونو سربيره له هغې سره نکاح وکړه. نوموړې يوه پوهه اوهوښياره ميرمن وه. دحديثونو له مخې دغه بي بي لـه عايشې رضي الله عنه نه وروسته دافضليت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه درجه لري. اُم سلمه رضي الله عنها د84 کلونوپـه عُمـر ترټولوبيبيـانو وروسـته وفـات شوه. دجنازې لمونځ يې حضرت ابوهريره رضی الله عنه اداکړ.

زينب بنت جحش

زينب بنت جحش حضرت زينب رضي الله عنها درسول الله صلى الله عليه وسلم دترور لور وه, دا بي بي لومړی حضرت زيد رضي الله عنه ته واده شـوې وه ,خـوداچې حضرت زيـد رضي الله عنه يو آزاد شوی مريي وو نو ځکه ورسره ددې وخت نـه تيريـده ,حضرت زيـد درسول الله صلى الله عليه وسلم په خوښه دې ته طلاق ورکړ,وروسته ورسره رسول الله صلی الله عليه وسلم نکاح وکړه. دنکاح په مهال يې عمر 35 کاله وو, دا دومـره پرهيزګـاره مـيرمن وه چې کله ورته رسول الله صلی الله عليه وسلم دنکاح پيغام ورواستاوه نودې په ځواب کې ورته وويل چې زه به استخاره وکـړم ,همـداراز کلـه چـې پـه ام المـؤمنين حضرت عايشـې صديقې پسې بهتان وويل شو نو حضرت زينب رضی الله عنهـاسره لـه دې چـې دحضرت عايشې رضي الله عنها بَن وه دحضرت عايشې په اړه رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل چې : زه دعايشې له ښو اخلاقو پرته په بل هيڅ شي نه يم خبره .حضـرت عايشـې رضي الله عنها هم دزينب په فيـاضي داسـې اقـرار کـړی چـې : زينـب رضي الله عنهـا ډيـره قانعـه او دفياض طبيعت ميرمن وه. رسول الله صلی الله عليه وسلم پاکو بيبيـانو تـه ويـلي وو چـې لـه تاسي څخه به ډير ژر هغه څوك له ما سره يوځاي شي چې دهغې لاسـونه اوږده وي, پـاکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیبیانو به خپل لاسونه سره کچل ,خو پدې استعاره کې دحضرت زینب رضی الله عنها فیاضي او سخا ته اشاره وه, دې به پخپل لاس پیسې بیاموندلې او هغه به یې دخداي جل جلاله په لاره کې خرڅ کولې. همدا نبوي وړاندوینه دحضرت زینب رضي الله عنها پـه اړه ریښتیا شوه او درسول الله صلی الله علیه وسلم له وفاته وروسته په بیبیانو کې حضرت زینب رضي الله عنها ترټولو لومړۍدهجرت په شلم کال دخپل عمر په 53 کلنۍکې وفات شوه.

جویریه بنت الحارث

حضرت جویریه رضي الله عنها دحارث بن ضرار لور وه ,حارث دبنو مصطلق دکورنۍ مشر وو ,حضرت جویریه لومړی دمسافع په نکاح کې وه ,هغه دبنو مصطلق یـا مریسیع پـه غـزا کې مړشو ,په نوموړې جگړه کـې مسـلمانانو تـه ډیـری مرییـان او مینځـې پـه لاس ورغلـل ,جویریه رضي الله عنها دثابت بن قیس په برخه شوه ,خو جویریي دنهو اوقیـو سرو زرو پـه بدل کې دمکاتبت تړون وکړ ,هغه هم راضي شو ,جویریه رضي الله عنها درسـول الله صـلی الله علیه وسلم حضور ته راغله او دمرستې غوښتنه یـې ورڅخـه وکـړه ,رسـول الله صـلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې که زه دابیه پرې کړم او تا پـه نکـاح کـړم نـو ښـه بـه نـه وي ؟ جویریي داخبره خوښه کړه ,رسول الله صلی الله علیه وسلم په هغې اندازه سره زر ورکـړل او دایي ازاده بیا یې په نکاح کړه. دهمدې نکاح له برکتـه دجـویریي رضي الله عنهـا دکـورنۍ ټول غړي مرییونه او مینځې ازادې شوې ,ځکه چې صـحابۀ کرامـو وویـل چـې دا کـورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم خسرګنۍ شوه ځکه يې نو ټول ازاد کړل. حضرت جویریه رضي الله عنها دهجرت په پنځوسم کال د65 کلونو په عمر وفات او په جنة البقیع کي خاورو ته وسپارل شوه. انا لله وانا الیه رجعون.

ترتیب کونکي زاهد الله درویش الحنفي الوزیرستاني

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library